

1. Када се одиграла и колико је трајала Француска револуција?

Француска револуција одиграла се у 18.веку, а трајала је од 1789 до 1799.године.

2* Карактер Француске револуције.

Француска револуција је грађанска револуција јер је у њој срушено феудално и уведено капиталистичко уређење.

3* Подела француског друштва у 18.веку.

Француско друштво било је подељено на три сталежа:

Први сталеж – свештенство

Други сталеж – феудално племство

Трећи сталеж – грађанство и сељаци

4. Друштвено уређење Француске пре револуције.

Француска је у 18.веку имала феудално уређење. Свештенство и властела су били повлашћени сталежи. Само су њима били доступни најбољи држани положаји. Били су ослобођени плаћања пореза, били су повлашћени и пред законом. Трећи сталеж је радио, производио и плаћао порезе, али није учествовао у државним пословима.

5. Државно уређење Француске пре револуције.

Француска је у 18.в била апсолутистичка монархија. То значи да је Француски краљ имао неограничену власт. То јест, управљао је државом по својој вољи и за грешке није одговарао никоме.

6* Ко је био француски краљ у време револуције?

Луј XVI Бурбон који је био ожењен Маријом Антоанетом Хабзбург (ћерка царице Марије Терезије)

7* Узроци француске револуције.

1) Превисоки порези и обесправљеност трећег сталежа

2) Финансијска (новчана) и привредна криза у Француској

3) Расипнички живот двора, племства и свештенства.

8. Утицај просветитељства на Француску револуцију.

Духовну припрему револуције извели су филозофи просветитељи Шарл Монтескје, Франсоа Волтер и Жан Жак Русо. У својим делима они нападају апсолутизам, феудализам, верску нетрпељивост, необразованост и незнање. Траже доношење устава, увођење парламента и укидање феудализма, верске слободе.

9. Објасни појам просветитељство.

Просветитељство (рационализам) је филозофски покрет у 17. и 18. веку. Централна идеја просветитељства је слављење разума. За главне врлине сматране су: знање, слобода и срећа. Просветитељство је прогласило личну слободу и грађанску једнакост као највише вредности.

10. Француска Енциклопедија.

Енциклопедија је зборник знања из науке, технике, уметности, културе и религије у 28 књига. Уредници Енциклопедије били су Дени Дидро и Жан Даламбер, у њеној изради учествовало је 150 научника, филозофа, свештеника... Енциклопедија је значајно утицала на ширење просветитељских идеја и тако подстакла Француску револуцију.

11* Повод за избијање Француске револуције.

Покушај краља Луја XVI да помоћу војске растера Народну скупштину и сачува апсолутизам.

12. Подела Француске револуције.
а) доба уставне монахије (1789-1792)
б) доба јакобинске диктатуре (1793-1794)
в) доба директоријума (1795-1799)

13. Скупштина сталежа у Версају.

Празна државна благајна натерала је краља да у пролеће (5. мај) 1789. сазове Скупштину државних сталежа. Скупштина сталежа требала је да изгласа нове порезе. У овој феудалној скупштини сваки од три сталежа имао је по један глас. То је значило да повлашћени сталежи-свештенство и племство (5% становника Француске) увек може надгласати трећи сталеж (95% становника Француске).

14. Оснивање Француске народне скупштине.

Посланици трећег сталежа тражили су од краља да сваки посланик даје један глас и да убудуће порез плаћају сви сталежи у Француској. Када је краљ то одбио посланици трећег сталежа прогласили су се (17. јуна) Француском народном скупштином. Њима су се придружили и посланици ситног племства и нижег свештенства.

15. Почетак Француске револуције.

Краљ је наредио војсци да растера посланике Народне скупштине, а када се то прочуло у Паризу је 14. јула 1789. избила народна побуна. Парижани су освојили затворску тврђаву Бастиљу-симбол краљевог апсолутизма и разорили је до темеља. Овај дан слави се у Француској као државни празник. Већ следећег дана створена је револуционарна војска – Национална гарда (под командом маркиза Лафјета учесника Америчке револуције).

16. Декларација о правима човека и грађанина.

Декларација је програм Француске револуције којим су сви Французи проглашени слободним људима, једнакима пред законом (26.8.1789.) Овим документом укинута је феудално и уведено грађанско уређење у Француској.

17*Симболи Француске револуције.

Триколора – застава у три боје плаво-бело-црвена

Марсељеза – француска химна

Гиљотина – справа за одсецање главе којом су кажњавани противници револуције.

18. Уставна монархија у Француској.

Две године од почетка револуције 1791. Француска скупштина усвојила је први устав. Краљева само воља је ограничена законом. Међутим, краљ је добио право вета (забране) којим је могао да привремено одложи закон који му није одговарао.

19. Политички клубови у Француској.

а) Јакобинци предвођени Робеспјером

б) Кордиљерци предвођени Мараоном и Дантоном

20. Прва француска република.

Краљ Луј XVI био је незадовољан због укидања апсолутизма. Тајно је затражио помоћ од Пруске и Аустрије да угуши револуцију. Краљевска породица ухваћена је на граници у покушају бекства из земље. Не дуго потом, на двору су пронађена и писма која је Луј XVI добијао од Аустријанаца. Француска скупштина је објавила рат Аустрији и Пруској и прогласила 1792. републику. Краљ и краљева царица су осуђени на смрт и погубљени на гиљотини следеће године у сред Париза.

21* Како је гласила парола Француске републике.

Слобода Једнакост и Братство (Либерте Егалите Фратерните) којом је исказана суштина (смисао) Француске револуције.

22. Француски револуционарни ратови.

Против Француске револуције удружиле су се водеће европске силе – Британија, Аустрија, Пруска, Шпанија, Русија...Ови ратови из којих је Француска изашла као победник потрајали су пуну деценију (1792-1802.)

23. Јакобинска диктатура.

Период француске револуције 1793-1794. у коме су на власти били јакобинци предвођени Робеспје-ром. Обележен је страховитим терором власти у коме је Комитет јавног спаса (револуционарна полиција) побијао око 40 000 људи осумњичених да су непријатељи револуције.

Робеспјера и његових сарадника из Комитета јавног спаса плашили су се многи. Чим је престала ратна опасност скована је завера против њих. Изненада су похапшени и послати на гиљотину.

24. Период Директоријума.

Након пада јакобинаца власт је приграбило богато грађанство – фабриканти, банкарци, велетрговци.. Средњи слој и градска сиротиња потпуно су искључени из власти. Законодавну власт вршила је дводомна скупштина. Улогу владе имао је директоријум кога су чинила петорица директора. Овај период трајао је од 1795 до 1799. до државног удара генерала Наполеона Бонапарте.

25. Ратови у доба Директоријума.

Након победе над војскама Прве коалиције (савеза) европских сила Француска република започела је освајања. Заузете су Белгија, Рајнска област и Швајцрска на северу, а млади генерал Бонапарта освојио је Италију. На његов предлог привремено је освојен турски Египат.

26. Крај Француске револуције.

Победоносни ратови и освајања донели су Наполеону огромну популарност међу Французима. Он је то искористио и уз помоћ војске извео државни удар 1799. и завео диктатуру у Француској. Тиме је била завршена Француска револуција.

27. Значај Француске револуције.

а) укинута су феудализам, апсолутизам и монархија у Француској

б) створени су грађанско друштво и република у Француској

в) омогућен је развој индустријске револуције у Француској

г) покренуто је национално буђење европских народа

28* Објасни појам пуч.

Пуч или државни удар је насилно и противзаконито преузимање власти помоћу силе (војске).

29*Објасни појмове национализам и шовинизам.

Национализам или родољубље је љубав према сопственом народу и држави.

Шовинизам је мржња према неком народу.

ЛЕКЦИЈА 2: СТВАРАЊЕ ИТАЛИЈЕ и НЕМАЧКЕ

1. Италија после Бечког конгреса.

Бечки конгрес 1815. Потврдио је територијалну расцепканост Италије на десетак државица. Главна сила на Апенинском полуострву била је Аустријска царевина.

2. Како је подељена Италија на Бешком конгресу?

а) североисточна и средња Италија биле су под управом Хабзбурга и римског папе.

б) јужном Италијом владали су шпански Бурбони.

в) једина слободна италијан. држава била је Сардинијска краљевина или Пијемонт у свероап. Итал

3* Објасни појам ризорђименто.

Ризорђименто (на италијанском - препород) је покрет италијанског грађанства за уједињење италијанских државица. Трајао је од 1815. До 1870. Његов идејни вођа био је Ђузеппе Мацини.

4. Објасни појам Млада Италија.

Млада Италија је тајна револуционарна организација основана 1831. која ширила идеју о стварању уједињене Италије. Њене вође били су Ђузеппе Мацини и Ђузеппе Гарибалди.

5. Шта је покренуло Ризорђименто?

Наполеон је у Италији скршио је апсолутизам и феудализам и на власт довео грађанство. Подутицајем Француске револуц. буди се италијански национализам и јавља се идеја о уједињењу Италијана.

6. Зашто италијанско грађанство тражи уједињење Италије?

Свака италијанска државица имала је посебне законе, новац, царине и школски систем. Ова расцепканост кочила је развој индустрије и спречавала грађанство да се богати.

7. Револуција 1848/49. у Италији.

Револуција у Паризу и проглашење Друге француске републике 1848. покренуле су побуне широм Италије. Грађанство и омладина присилили су владаре италијанских државица да укину апсолутизам и донесу уставе. У Папској држави је проглашена република, а Пијемонт је напао Аустрију са циљем да је истера са Апенинског полуострва и уједини Италију. У помоћ папи дошла је француска војска и сломила револуционарне снаге, док је аустријски маршал Радецки поразио Пијемонтежане и покорио северну Италију. Тако је пропao први покушај италијанског уједињења.

8* Ко је био идејни вођа италијанског уједињења?

Гроф Кавур премијер Сардинијске владе.

9* Која држава је и када извела италијанско уједињење?

Краљевина Сардинија (Пијемонт) 1861.

10* Ко је био главни савезник, а ко главни противник италијанског уједињења?

Главни савезник италијанског уједињења било је Друго француско царство цара Наполеона III.

Главни противник италијанског уједињења била је Аустријска царевина цара Франца Јозефа.

12. Припреме за италијанско уједињење.

Гроф Кавур убедио је сардинијског краља Виторија Емануела II да се прикучи Французима, Британцима и Турцима у Кримском рату против Русије (1853-56.) Иако безначајно, војно учешће Пијемонтежана донело им је симпатије цара Наполеона III омогућило француско-сардинијски савез против Аустрије.

13. Савоја и Ница.

Војну помоћ у рату против Аустрије Сардинијска краљевина платила је Француској прпуштањем две пограничне области – Савоје и Нице настањених француским становништвом.

14. Опиши ток италијанског рата за уједињење.

Сардинијска влада испровоцирала је Аустрију да јој објави рат 1859. Сардинијско-француске снаге поразиле су Аустријанце код Монтобеле, Мађенте и Солферина. Аустрија је признала пораз, али је мировним уговором задржала област Венеције, док је Пијемонту припала северна и средња Италија

15. Стварање Краљевине Италије.

Уз пећутну сагласност Сардинијске краљевине, Гарибалди се 1860. Са својим одредом од хиљаду црвенокошуљаша искрцао на Сицилији и освојио је после тромесечне борбе. Затим је његова војска ојачана хиљадама доброољаца освојила Краљевину две Сицилије. Династија Бурбона је збачена и јужна Италија се прикључила Пијемонту. Следеће године створена је Краљевина Италија.

16* Где је била престоница Краљевине Италије?

Прво у Торину, затим у Фиренци и коначно у Риму.

17* Која династија је владала Краљевином Италијом?

Династија Савоја, вадари Краљевине Сардиније или Пијемонта.

18. Завршетак италијанског уједињења.

Након стварања Краљевине Италије изван италијанске државе остале су две области. Венецију су држали Аустријанци, а Лацио (Рим са околином) је био под влашћу папе. Користећи аустро-пруски рат 1866. Италијани су присвојили област Венеције. Као је Папска држава била под заштитом Француза Италијани су морали да сачекају пораз Француза у рату са Пруском 1870. да би заузели Рим.

1* Немачка после Бечког конгреса.

Одлуком Бечког конгреса Немци су политички подељени, али су немачке државе окупљене су у Немачку конфедерацију (савез).

2. Објасни појам Немачка кофедерација.

Немачка конфедерација је лабави државни савез 40-ак немачких држава које су некада припадале Првом немачком рајху. Савезна скупштина заседала је у граду Франкфурту на Мајни. Водећу улогу у савезу имала је Аустрија. Савез је постојао од 1815. до 1866.

3. Немачка конфедерација у Револуцији 1848/49.

У пролеће 1848. немачке државе биле су захваћене револуциоарним таласом. Студенти и грађнство тражили су укидање феудализма, доношење устава и уједињење Немаца у једну државу. Свене-мачка скупштина у Франфурту изабрала је пруског краља Фридриха Вилхелма IV немачког цара. Међутим, он је одбио да прими круну из руку „бунтовника“ и послао војску да растера револуционарни парламент. Тако је пропао први покушај немачког уједињења.

4. Планови за немачко уједињење.

Током револуције 1848. Настала су два плана за немачко уједињење:

а) Великонемачки план – уједињење немачких држава под вођством Аустрије, то јест, Хабзбурга.

б) Малонемачки план – уједињење немачких држава под вођством Пруске, то јест, Хоенцолерна, али без Аустрије.

5* Ко је Бизмарк и зашто је значајан?

Ото фон Бизмарк је био пруски канцелар (председник владе) и идејни творац немачког уједињења по Малонемачком плану – „помоћу крви и гвозђа“ то јест ратом.

6* Која држава је била главни противник немачког уједињења?

Главни противник немачког уједињења било је Француско царство Наполеона III.

7* Која држава је и када извела немачко уједињење?

Немачко уједињење извела је Краљевина Пруска 1871.

8* Која околност је успоравала немачко уједињење?

Немачко уједињење успоравало је сукоб Аустрије и Пруске око тога која ће од њих две извести уједињење, односно да ли ће Хабзбурзи или Хоенцолерни бити немачки цареви.

9. Објасни појам Цолферајн.

Цолферајн је немачка царински савез основан 1834. под вођством Пруске који је привредно ујединио већину немачких држава. (нешто слично Европској Унији)

10. Привредно повезивање немачких држава.

Подељена на 40-ак државица немачка привреда се споро развијала. Различити прописи, многобројне царине, различите валуте итд. кочили су развој индустрије. Да би покренули сопствену производњу Немци су морали да се „заштите“ од јефтине британске робе. Зато су основали Цолферајн чије чланице су једна другу ослободиле плаћања царина. Царина је наплаћивансамо државама изван Цолферајна, а новац од царина дељен је између чланица. Привредно повезивање немачких држава полако је стварало свест да су Немци један народ који треба да живи заједничкој држави.

11. Јачање Пруске.

Цолферајн је највише користио Пруској. Она је захваљујући томе постала главна економска и војна сила у Немачкој конфедерацији. Из Беча се „са висине“ гледало на Пруску и Аустрија је одбијала да уђе у Цолферајн. Зато је њена индустрија споро напредовала и Аустрија је полако губила водећу улогу у немачком свету.

12. Како је изведено немачко уједињење?

Уједињење Немаца остварено је у две етапе:

а) стварање Севернонемачког савеза под вођством Пруске (1866/67-1871.)

б) прерастањем Севернонемачког савеза у Други немачки рајх. (1871.)

13. Стварање Севернонемачког савеза.

Већина немачких државица љубоморно је чувала своју независност. Предвођене Аустријом оне су се успротивиле Пруској да Немачку конфедерацију претвори у јединствену државу. Овај у суштини аустро-пруски сукоб решен је ратом 1866. у коме је Аустрија потучена „до ногу“. Победничкој Пруској припале су све области северно од реке Мајне. Да би се избегао отпор Русије, Британије и Француске ова велика Пруска названа је Севернонемачким савезом.

14. Француско-пруски рат.

Традиционално француско-аустријско непријатељство осигурало је Пруској француску неутралност и победу над Аустријом. Схвативши да је помогао стварање велике Пруске француски цар Наполеон III Шотро се успротивио даљем ширењу Пруске. Проценивши да је пруска војска надмоћнија од француске лукави Бизмарк испровоцирао је Наполеона да Пруској објави рат. У краткотрајном рату 1870-71. Французи су катастрофално поражени. Пруси су чак заробили француског цара и опколили Париз у коме је избила социјалистичка револуција. Французи су молили за мир.

15. Стварање Другог немачког рајха.

Врунац француског понижења наступио је (18. јануара) 1871. Тога дана у чујеној „сали огледала“ у присуству многобројних немачких владара пруски краљ Вилхелм I прогласио је стварање Другог немачког рајха, а себе за немачког кезера (цара). Ново немачко царство окупило је све немачке земље осим Аустрије и Швајцарске.

16. Франкфуртски мир.

Мировним уговором у Франкфурту у пролеће 1871. поражена Француска морала је да исплати огромну ратну одштету Немачкој и преда јој пограничне област Алзас и Лорену богате гвожђем и угљем. Ово преотимање француских територија створило је трајно непријатељство две државе.

17* Где се налазила престоница Другог немачког рајха?
У граду Берлину.

18* Која династија је владала Другим немачким рајхом?
Пруска династија Хоенцолерна. (кајзер/цар Вилхелм I)

19. Последице стварања Италије и Немачке.

- а) завршено је стварање националних држава у западној и јужној Европи.
- б) Немачка и Италија су нарушиле равнотежу међу европским силама што ће довести до Првог светског рата.

ЛЕКЦИЈА 3: ВЕЛИКЕ СИЛЕ и ИСТОЧНО ПИТАЊЕ

1. Објасни појам велике силе.

Велике силе су државе које одређују судбину света, оне имају:
јаку индустрију
снажну и велику војску
многобројно становништво
велику територију

2* Наведи велике силе у првој половини 19. века.

Британија Аустрија Русија
Француска Пруска

3* Шта је то Источно питање?

Источно питање је проблем поделе турских територија између великих сила.

4. У ком периоду је решавано Источно питање?

Источно питање решавано је од Карловачког мира 1699. када је почела деоба турских територија до мира у Лозани 1923. када је Турска добила данашње границе.

5* Објасни појам „болесник на Босфору“.

Тако је руски цар Николај I назвао Османско царство због неспособности турске државе да се модернизује и опорави.

6. Како можемо поделити Источно питање?

Источно питање можемо поделити у две фазе:

А) Источно питање решавају само велике европске силе (1699 – 1804.)

Б) У решавање Источног питања укључују се и балкански народи (1804 – 1913.)

7* Наведи балканске народе у 19. веку.

Срби Грци Шиптари (Албанци)
Румуни Бугари

8* Које велике силе су учествовале у решавању Источног питања?

Најзаинтересованије за деобу турских територија биле су Аустрија и Русија, али су велику улогу у решавању Источног питања имале Британија и Француска.

9. Шта је био главни циљ Русије у Источном питању?

Русија је хтела да освоји Цариград који је сматран средиштем православља и да загосподари мореузима Босфором и Дарданелијем који контролишу пролаз из Црног у Егејско море. Поседовањем ових мореуза Русија би могла несметано излази на топла мора и тргује са светом током целе године, јер је Балтичко море пола године залеђено. У циљу слабљења Турске Петроград је подржавао ослободилачку борбу православних хришћана - Срба, Бугара, Румуна и Грка.

11. Аустријска политика на Балкану.

Заузета очувањем своје превласти у немачким земљама и Италији Аустрија се до средине 19. века задовољавала тиме да очува турску власт на Балкану и спречи Русе да загосподаре овим областима. У том циљу Беч је ометао ослободилачку борбу православних хришћана и стварање њихових држава. После стварања Италије и Немачке главни спољнополитички циљ Хабзбурга био је покорвање Балкана. Срби су им се испречили на том путу, па су се нашли на удару.

12. Шта је био циљ Француске и Британије на Балкану?

Британија и Француска трудиле су се да спрече Русију да „изађе“ на Средоземно море и тако поста- не водећа сила. Зато су подржавали опстанак Турске на Балкану. Ометали су ослободилачку борбу православних хришћана и подржавали продор Аустрије на Балкан.

13. Када се Русија укључила у решавање Источног питања?

После пораза Османског царства у Руско-турском рату 1768—1774. склопљен је мир (21. 7.) 1774. у месту Кучук Кајнарџи. Потписали су га Русија (царица Катарина Велика) и Османско царство (султан Абдул Хамид I) :

А) Русија је добила право да штити православне хришћане у Турској и да интервенише у случају турских злоупотреба.

Б) Русија добија излаз на Црно море и слободан пролаз кроз мореузе Босфор и Дарданели.

14. Укључивање балканских хришћана у решавање Источног питања.

Почетком 19. века балкански хришћани укључују се у решавање Источног питања. Први су кренули Срби - они су дигли револуцију 1804-1835. која је завршена стварањем вазалне Кнежевине Србије. Српски пример следиле су Грци 1821-29. Који су вољом великих сила добили независну државу – Краљевину Грчку. Исте године када и Грци побунили су се и Румуни против Турака, али је њихов устанак Турска угушила.

15* Шта је то Танзимат?

Танзимат је назив за реформе – покушај модернизације Турске у периоду 1839-1876.

16. Реформе султана Махмуда II и Абдулмецида I.

Почетком 19. века Турску су захватили нереди. Велики порази Турске у ратовима са Русијом, побуне балканских хришћана али и муслимана у Египту, БиХ, Албанији... Да би спасио државу од распада султан Махмуд II започиње модернизацију Турске. Прво је укинуо јаничаре – главни извор нереда и побуна у држави. Затим је основао модерну војску по угледу на европске земље. Реформе Махмуда II је наставио његов син султан Абдулмецид I. Он је 1839. Објавио Хатишериф од Гилгане – документ којим су хришћани у Турској постали равноправни са муслиманима.

17. Резултати Танзимата.

Због отпора муслиманског становништва чиновника и свештенства закони нису спровођени и хришћани у Турској су остали обесправљени. Ипак, захваљујући танзимату Турска добија прве новине, модерне средње школе, банку, железницу...

18. Кримски рат.

Кримски рат је вођен 1853-1856. на полуострву Криму на Црном мору. Против Русије ратовале су Француска, Британија, Сардинија и Турска. Руски цар Николај I разбеснео се што је турски султан (Абдулмецид I) одлучио да црква Христовог рођења у Светој земљи буде предата на управу римокатоличким свештеницима уместо православним. Русија је освојила Молдавију и Влашку, а Турска јој је објавила рат. Када је затим руска ратна морнарица уништила турску изгледало је да ће Турска бити поражена и претворена у руског вазала. Да би спечиле Русију да реши источно питање у своју корист Британија, Француска и Сардинија објавиле су рат Русији. Савезничка војска је скоро годину дана опседала Севастопољ – главну руску луку на Црном мору. На крају су исцрпљени Руси предали град. Руси су идуће године признали пораз јер су им Аустрија и Пруска запретиле ратом.

19. Узроци руског пораза у Кримском рату.

Русија је била изолована и без савезника

Заостала феудална Русија није имала индустрију која би финансирала рат

Руска војска била је застарела и лоше наоружана и лоше снабдевана

20. Париска конференција и крај Кримског рата.

Мировним уговором у Паризу 1856. Русија је признала пораз у Кримском рату и :

А) Русија је предала делту Дунав турском вазалу - Молдавији.

Б) Договорена је слободна пловидба Дунавом за све државе

- В) Црно море је демилитаризовано – забрањено је за све ратне бродове
Г) Заштита Србије, Влашке и Молдавије и православних у Турској одузето је Русији и предато свим Великим силама.

21. Румуни у 19.веку.

Почетком 19. Века Румуни су живели подељени у три кнежевине:

Трансилванију (Ердељ) – под влашћу Аустрије

Молдавију – под влашћу Турске

Влашку – под влашћу Турске

Влашка и Молдавија нису били под чврстом контролом Османлија. Уживале су самоуправу као вазали султана којим управљају фанариоти (богати грчки трговци из Цариграда). Грчки кнежевису своје положаја куовали од султана, а владали су уз подршку румунских феудалаца (бољара).

Почетком 19.века Русија је започела продор на Балкан – на Бечком конгресу добила је источни део Молдавије – тзв. Бесарабију. Руси су намеравали да освоје остатак Молдавије и Влашку јер је туда водио најкраћи пут за Цариград.

22. Настанак Румуније.

Након Кримског рата Француска и Британија споразумеле су се да отежају руски продор на Балкан.

Тако су одлучиле да дозволе уједињење Влашке и Молдавије у једну област која ће остати турски вазал. Године 1859. Париски студент Александар Јон Куза изабран је за заједничког кнеза Молдавије и Влашке. Тако је створена Кнежевина Румунија. Велике силе и Турска признале су две године касни је ово уједињење. За престоницу Кнежевине Румуније изабран је Букурешт. Ослобађајући сељаке од кметства и делећи им велепоседничку земљу Куза се замерио бољарима који су га збацили са власти. Тада су (1866) велике силе за румунског кнеза довеле Карла Хоенцолерна – рођака пруског краља.

23* Шта је то Велика источна криза?

Велика источна криза је назив за два српско-турска рата и руско-турски рат у периоду 1875-1878.

24* Шта је узрок Велике источне кризе?

Ослободилачке тежње Срба и Бугара и покушај Русије да реши Источно питање у своју корист.

25* Шта је повод за почетак Велике источне кризе?

Невесињска пушка - устанак Срба у Босанском пашалуку против турске власти 1875.

26. Опиши ток Велике источне кризе.

У лето 1875. Избија устанак Срба у Босанском пашалуку због превискоих пореза. Устанак се шири на цео пашалук. Идуће године Бугари подижу устанак против турске власти, Србија и Црна Гора склапају савез и објављују рат Турској. Турска војска побеђује Србију и слама бугарски устанак. Следеће 1877. Русија и Аустрија се договарају да поделе Балкан – Аустрија добија БиХ, а Русија Бугарску. Након тога Русија улази у рат против Турске, ослобађа Бугарску и стиже до Цариграда. Поражени Турци потписују Санстефански мир којим је створена велика Бугарска – руски вазал.

27. Берлински конгрес.

Остале велике силе одбиле су да признају одредбе Санстефанског мира којим је Русија ставила Балкан под своју власт. Сазван је нови мировни конгрес у Берлину у лето 1878. на коме је преуређен Балкан:

А) Румуни добијају излаз на Црно море преко Добруце и независну државу – Румунију.

Б) Бугари су подељени у две вазалне државе под влашћу султана – Бугарску и Источну Румелију

В) Срби су подељене у четири области и спречено је њихово уједињење:

БиХ – су дате на 30-то годишњу окупацију Аустро-Угарској, али су и даље биле део Турске

Стара Србија остала је под влашћу Турске, а Срби изложени насиљу шиптарских банди

Кнежевина Србија добија територијално проширење и независност

Кнежевина Црна Гора добија територијално проширење и независност

